
En dramatisk fødsel

FRA ARKIVET

JULIE DIDRIKSEN

julie.didriksen@tidsskriftet.no

Tidsskriftet

En kald dag på senhøsten 1928 ble distriktslegen Kjeld Fridrichsen tilkalt til det som lå an til å bli en vanskelig fødsel. Den fødende 42-åringen hadde trangt bekken og dessverre også fire dødfødsler bak seg. På denne tiden var kloroform fortsatt i bruk ved narkose, og etter hvert som fødselen dro ut i tid, holdt det på å gå riktig galt med legen også. En voldsom hoste overmannet han så brillene fløy og hendene glapp alt. Situasjonen ble beskrevet av legen selv i Tidsskriftet nr. 3/1929 (Tidsskr Nor Lægeforen 1929; 49: 124–5).

Foto: Reinsfelt, Anne-Lise / Norsk Farmasihistorisk Museum. CC BY-SA 4.0. Tilpasset av Tidsskriftet

Kloroform i landspraksis

De fleste landslæger er nødt til å anvende kloroform i sin praksis, da de oftest må la jordmoren administrere narkosen, og de fleste av disse har liten erfaring heri, iallfall gjelder dette her nordpå. Med en øvet narkotisør til hjelp vilde vel eter bli foretrukket.

For en tid siden gjorde jeg en ny erfaring om kloroformen, ny for så vidt som jeg aldri har påtruffet den i praksis, skjønt den teoretisk er velkjent fra Poulssons lærebok. Jeg blev (...) hentet til en 42 årig fødende med trangt bekken (4 tidligere dødfødte fostre). Denne gang var det et stort foster, hodet holdt sig bevegelig over bekkeninngangen. Først forsøkte jeg høi tang; men det var ikke mulig å få hodet forbi promontorium på det vis. Narkosen trakk ut, og jeg gjorde vending, men måtte avbryte arbeidet, da jeg plutselig blev overfalt av en voldsom hoste, rent konvulsivisk, så jeg mistet det håndklæ jeg holdt i neven, brillene falt av og det var mig umulig å få frem et forståelig ord. Hosten bredte sig efterhvert til de andre i rummet, først de nærmest sittende, sist til den fødende, da hun våknet av narkosen. Årsaken var en vanlig parafinlampe, som var ophengt rett over mitt hode. Efter den nokså langvarige narkose var værelset fullt av kloroformdamper, som blev spaltet av det bare lys. De derved dannede tunge gasser, bl. a. fosgen, falt ned i hodet på mig med nevnte virkning.

«Der forløstes med nogen vanskelighet en gutt på 4 kg., hvit, skinndød. Det gjaldt nu å få luftet»

Da jeg blev arbeidsudyktig, overtok jordmoren trekket i fostrets ben, mens jeg skjøv på hodet så godt jeg kunde. Med et rykk gled det forbi promontorium, og der forløstes med nogen vanskelighet en gutt på 4 kg., hvit, skinndød. Det gjaldt nu å få luftet; men der var ikke andre brukbare rum i huset, og barselkvinnen lå uten tilsyn, mens jordmoren bragte liv i barnet. Jeg stod på trappen og hostet til jeg brekket mig, og hele huset gjenlød av gjøende hoste. Tross kuldegradene måtte jeg bestemme mig til å sette op dører og vinduer og fikk det verste fjernet. Resultatet blev bra både for mor og barn.

«Jeg stod på trappen og hostet til jeg brekket mig, og hele huset gjenlød av gjøende hoste»

Denne oplevelse gav en ubehagelig forsmak på fremtidens krig. Dessuten lærte jeg at barselkvinner bør forløses i dagslys. Må jeg bruke bart lys, så skal der iallfall luftes flittig.

Av Kjeld Fridrichsen, Lødingen.

Publisert: 18. februar 2025. Tidsskr Nor Legeforen. DOI: 10.4045/tidsskr.24.0672
Opphavsrett: © Tidsskriftet 2026 Lastet ned fra tidsskriftet.no 29. mars 2026.